

Kamusal ve yarı kamusal açık-yeşil alanların mekânsal ve işlevsel açıdan değerlendirilmesi: Kaynaşlı ilçesi örneği

Eda KAYA^{1,*}

¹Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Düzce Üniversitesi, Düzce

*Sorumlu yazar: edakaya.8100@gmail.com

Eda KAYA: <https://orcid.org/0000-0003-4539-1685>.

ESER BİLGİSİ / ARTICLE INFO

Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş 1 Ekim 2025 / Received 1 October 2025

Düzeltilmelerin gelişi 28 Kasım 2025 / Received in revised form 28 November 2025

Kabul 1 Aralık 2025 / Accepted 1 December 2025

Yayınlanma 13 Ağustos 2026 / 13 August 2026

ÖZET: Kentsel açık ve yeşil alanlar, ekolojik, sosyal ve rekreasyonel işlevleriyle sürdürülebilir kentleşmenin önemli bileşenleri arasında yer almaktadır. Bu çalışma, Düzce İli Kaynaşlı İlçesi'nde bulunan açık ve yeşil alanların mevcut durumunu niceliksel ve niteliksel özellikleri açısından değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada ilçe merkezinde yer alan park, meydan, eğitim kurumu ve mezarlık gibi farklı işlevlere sahip kamusal ve yarı kamusal açık ve yeşil alanlar incelenmiştir. Araştırmada yerinde gözlem, haritalama ve mekânsal analiz yöntemlerinden yararlanılmış; alanlar büyüklük, yeşil alan, aktivite olanakları, kamusal donatılar, toplumsal kullanım, estetik ve görsel nitelikler açısından değerlendirilmiştir. Araştırma bulguları, Kaynaşlı İlçesi'nde farklı işlevlere sahip açık ve yeşil alanların bulunduğunu, ancak bu alanların kullanım özellikleri ve mekânsal nitelikleri bakımından önemli farklılıklar gösterdiğini ortaya koymuştur. İncelenen alanlar içerisinde bazı park ve eğitim kurumlarının geniş yeşil alan varlığı ve kullanıcı ihtiyaçlarına cevap verebilen mekânsal özellikleri ile öne çıktığı belirlenmiştir. Buna karşılık bazı alanlarda sert zemin kullanımının baskın olduğu, bitkisel düzenlemelerin ve gölgelik alanların yetersiz kaldığı tespit edilmiştir. Ayrıca bazı eğitim kurumlarında öğrencilerin dinlenme ve rekreasyon ihtiyaçlarını karşılayabilecek açık ve yeşil alanların sınırlı olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, Kaynaşlı İlçesi'ndeki açık ve yeşil alanların yalnızca alan büyüklüğü bakımından değil; işlevsellik, erişilebilirlik, donatı çeşitliliği, kullanıcı konforu ve rekreasyon olanakları açısından da geliştirilmesi gerektiği ortaya konulmuştur. Elde edilen bulguların yerel yönetimlerin açık ve yeşil alan planlama çalışmalarına katkı sağlayacağı ve benzer ölçekli yerleşimlerde gerçekleştirilecek araştırmalar için yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Açık ve yeşil alanlar, kentsel sürdürülebilirlik, kamusal alanlar, mekânsal analiz, Kaynaşlı.

A spatial and functional assessment of public and semi-public open green spaces: A case study of Kaynasli district

ABSTRACT: Urban open and green spaces are among the essential components of sustainable urban development due to their ecological, social, and recreational functions. This study aims to evaluate the current status of open and green spaces in the Kaynaşlı District of Düzce Province in terms of their quantitative and qualitative characteristics. Public and semi-public open and green spaces with different functions, including parks, squares, educational institutions, and cemeteries located within the district center, were examined. The research employed on-site observations, mapping techniques, and spatial analysis methods. The selected areas were assessed based on their size, green space, recreational opportunities, public amenities, social use, aesthetic qualities, and visual characteristics. The findings revealed that the Kaynaşlı District contains a variety of open and green spaces serving different functions; however, significant differences exist among these areas regarding their spatial qualities and patterns of use. Among the examined sites, certain parks and educational institutions stood out due to their extensive green space coverage and spatial characteristics capable of meeting user needs. In contrast, some areas were characterized by the predominance of hard surfaces, insufficient vegetation arrangements, and a lack of shaded spaces. Furthermore, several educational institutions were found to have limited open and green spaces capable of meeting students' recreational and relaxation needs. In conclusion, the study demonstrates that open and green spaces in the Kaynaşlı District require improvement not only in terms of their size but also with respect to functionality, accessibility, diversity of amenities, user comfort, and recreational opportunities. The findings are expected to contribute to local governments' open and green space planning efforts and to provide guidance for future studies conducted in settlements of similar scale.

Keywords: Open and green spaces, urban sustainability, public spaces, spatial analysis, Kaynasli district.

GİRİŞ

İlk çağlara ait tarihi belgelerde ve yazılı kaynaklarda doğrudan "açık ve yeşil alan" kavramından söz edilmemekle birlikte, bu dönemlerden günümüze ulaşan şehir kalıntılarında yer alan mimari ve peyzaj unsurlarının, günümüzün açık-yeşil alan anlayışına temel teşkil eden bir potansiyel taşıdığı görülmektedir. Arkeolojik buluntular ve antik kent planlamaları, o dönemde yaşam alanlarının doğa ile iç içe bir düzen içinde kurgulandığını göstermektedir. Bu alanlar, doğrudan bir "yeşil alan" olarak tanımlanmasalar da günümüz kent planlamasında öngörülen açık-yeşil alan kriterlerinden bazılarını karşılamaktadır (Loboda & Angelis, 2005). Kentlerin tarihsel süreç içerisinde geçirdiği mekânsal ve toplumsal dönüşümler göz önünde bulundurulduğunda, ilk yerleşim alanlarında yapılaşmanın sınırlı olması, nüfus yoğunluğunun düşük seviyelerde seyretmesi ve toplumların büyük ölçüde tarıma dayalı bir yaşam tarzını benimsemeleri gibi etkenler, yeşil alanlara yönelik belirgin bir ihtiyaç hissedilmemesine yol açmıştır. Bu dönemde insanlar, doğrudan doğa ile iç içe bir yaşam sürdürüklerinden, yeşil alanları bilinçli olarak planlamaya gerek duymamışlardır. Ancak günümüzde, kentlerin hızla büyüyen yapısı, nüfus artışı ve yoğun yapılaşma süreçleriyle birlikte doğa ile olan ilişki zayıflamış; bu durum, kentsel açık ve yeşil alanlara olan ihtiyacı daha görünür kılmıştır. Özellikle iklim değişikliği, hava kirliliği, kentsel ısı adası etkisi gibi çevresel sorunların artış göstermesi, açık ve yeşil alanların yalnızca estetik veya rekreatif değil, aynı zamanda çevresel sürdürülebilirlik,

ekosistem hizmetleri ve yaşam kalitesi açısından da vazgeçilmez olduğunu ortaya koymaktadır (Kumar vd., 2023). Günümüzde kentleşmenin hız kazanması ve teknolojik gelişmelerin kentsel yaşam üzerindeki etkisinin artmasıyla birlikte, kentsel açık ve yeşil alanlar da önemli bir dönüşüm süreci yaşamaktadır. Kentlerin artan nüfus yoğunluğu ve yapılaşma baskısı, geçirimsiz yüzeylerin (bina, yol vb.) oranını artırmakta; bu durum, geçirgen yüzeylerin (çim alanlar, parklar vb.) azalmasına ve dolayısıyla iklim değişikliğinin kentler üzerindeki olumsuz etkilerinin daha da derinleşmesine neden olmaktadır (Peker & Orhan, 2021). Özellikle COVID-19 pandemisi gibi küresel sağlık krizleri, açık ve yeşil alanların kent yaşamındaki vazgeçilmez rolünü bir kez daha gündeme getirmiştir. Bu tür salgınlar, insanların açık havada sosyalleşme, fiziksel ve ruhsal iyilik halini sürdürme gereksinimlerini artırmış; dolayısıyla açık ve yeşil alanların sağlık, sürdürülebilirlik ve yaşam kalitesi açısından taşıdığı önem net bir biçimde ortaya çıkmıştır (Özdede vd., 2021). Açık ve yeşil alanlar, kentsel çevrede izole birer unsurdan ziyade, sürekli ve işlevsel bir yapı oluşturarak kentin açık ve yeşil alan sistemini bütünleştiren önemli öğelerdir (Kaya & Uzun, 2024). Bu alanlar, bireylerin doğayla doğrudan temas kurmasını sağladığı gibi; oyun, yürüyüş, spor, kültürel etkinlikler ve sosyal etkileşim gibi çeşitli faaliyetlerin gerçekleşmesine de olanak tanımaktadır. Bu bağlamda, yapı yoğunluğunun artması açık-yeşil alanları olumsuz etkilese de bu alanların, kent estetiğinden, tampon bölge oluşturmaya, rekreasyon alanı yaratmaya, iklimi iyileştirmeye, sirkülasyon sistemini düzenlemeye, kentlinin ruh ve beden sağlığında olumlu etkiler sağlamaya kadar birçok yararı vardır (Doğan & Küçük, 2019; Şenik & Uzun, 2021).

Kentsel planlama süreçlerinde toplumun yaşam kalitesini artırmayı hedefleyen mekânsal standartlar, zamanla değişen ihtiyaçlara ve nüfus yoğunluklarına göre güncellenmektedir. Bu doğrultuda, 2014 yılında yürürlüğe giren 29030 sayılı Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği ile (Md. 11), sosyal altyapı alanlarına ilişkin standartlarda önemli düzenlemelere gidilmiştir. Yönetmelikte yer alan güncel standartlara göre, kişi başına düşmesi gereken yeşil alan miktarı 10 m² olarak belirlenmiştir. Bu miktar, çeşitli sosyal altyapı alanlarını kapsamakta olup; oyun bahçesi, çocuk bahçesi, dinlenme, gezinti, piknik, eğlence ve rekreasyon amaçlı kullanılan kamusal açık alanlar kapsamında değerlendirilmektedir (Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği, 2014). Bu alanlara ilişkin planlama standartları da mevzuatla belirlenmiştir. 3194 sayılı İmar Kanunu'na bağlı olarak yayımlanan Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik'te kişi başına düşmesi gereken açık-yeşil alan miktarı en az 7 m² olarak önerilmiştir (RG: 02.11.1985, Sayı: 18916). Ancak uygulamada bu standardın belediyeler bazında genellikle kişi başı 10 m² olarak kabul edildiği görülmektedir. Bu normlar, çağdaş kent planlaması ilkeleriyle de örtüşmekte ve sürdürülebilir kentleşmenin temel göstergeleri arasında yer almaktadır. Bununla birlikte, açık ve yeşil alanların yeterliliği yalnızca kişi başına düşen alan miktarı ile değil; erişilebilirlik, kullanım çeşitliliği, donatı elemanları ve kullanıcı ihtiyaçlarına cevap verebilme düzeyi gibi nitel kriterler açısından da değerlendirilmelidir.

Sürdürülebilir gelişme kavramı, modern anlamda 1980'li yıllarda gündeme gelmiş olsa bile, kökenleri insan-doğa ilişkisini dengelemeye yönelik çok daha eski dönemlere uzanmaktadır. Tarih boyunca bazı toplumlar, insanı ve doğayı bir bütünün parçaları olarak görerek bu anlayışa uygun yaşam biçimleri geliştirmiştir. Günümüzde sürdürülebilir kentsel gelişme yaklaşımı, sanayileşme ve hızlı kentleşmenin doğal kaynaklar üzerindeki baskısı ile gelecek kuşakların yaşam kalitesini tehdit etmesi sonucu önem kazanmıştır. Sürdürülebilirlik; ekonomik, sosyal ve çevresel değerlerin korunması, doğal kaynakların verimli kullanılması ve çevresel taşıma kapasitesinin aşılması ilkelerine dayanır. Bu bağlamda yenilenebilir kaynakların korunması, yenilenemez kaynakların ise zorunlu haller dışında tüketilmemesi ve teknolojik imkânlarla

kaynak kullanımının optimize edilmesi temel prensipler arasında yer almaktadır (Mengi & Algan, 2004).

1992 Rio Konferansı kapsamında kabul edilen Gündem 21, sürdürülebilir kalkınma politikalarının uygulanmasında yerel yönetimlerin temel aktörlerden biri olduğunu ortaya koymuştur (United Nations, 1992). Yerel ölçekli yaklaşımlar, kentsel sürdürülebilirliğin uygulanabilir hale gelmesinde kritik öneme sahiptir. Yerel yönetimler, kent planlama politikaları, yeşil altyapı projeleri, yenilenebilir enerji kullanımı, su yönetimi ve atık yönetimi gibi alanlarda doğrudan belirleyici rol oynamaktadır. Ayrıca, toplumsal katılımın sağlanması, mahalle meclisleri ve yerel sivil toplum örgütlerinin süreçlere dâhil edilmesi, sürdürülebilirlik politikalarının benimsenmesini ve kalıcılığını güçlendirmektedir. Yerel düzeyde alınacak kararlar, kentlerde yaşam kalitesinin artırılmasında ve doğal kaynakların korunmasında belirleyici olmaktadır. Bu nedenle kentsel açık ve yeşil alanlar, sürdürülebilir kentleşmenin hem ekolojik hem de sosyal boyutunu destekleyen temel unsurlar olarak değerlendirilmektedir (World Economic and Social Survey, 2013). Kentsel sürdürülebilirlik; ekonomik, sosyal ve çevresel olmak üzere üç temel boyutta ele alınmakta olup, ekonomik boyut kaynakların verimli kullanıldığı, istihdamın artırıldığı ve yerel ekonominin sürdürülebilir biçimde güçlendirildiği kent modelini ifade etmektedir (Alblooshi vd., 2025). Sosyal boyut, yaşam kalitesini, sosyal adaleti ve katılımcı kent yönetimini ön plana çıkarmaktadır (Veckalne & Tambovceva, 2023). Çevresel boyut ise doğal kaynakların korunması, ekosistem hizmetlerinin devamlılığı ve kentsel yaşamda çevresel taşıma kapasitesinin aşılmamasını hedeflemektedir (Tuama, 1995).

Ekolojik süreçlerin desteklenmesi, sosyal etkileşimin güçlendirilmesi ve kent sakinlerinin yaşam kalitesinin artırılması gibi işlevleriyle açık ve yeşil alanlar, sürdürülebilir kentleşmenin temel bileşenlerinden birini oluşturmaktadır. Bu alanlar; bireylerin dinlenme, sosyalleşme ve fiziksel aktivite gereksinimlerini karşılamalarının yanı sıra biyolojik çeşitliliğin korunmasına, çevresel kalitenin iyileştirilmesine ve kent ekosisteminin sürekliliğine katkı sağlamaktadır. Bu nedenle açık ve yeşil alanların yalnızca niceliksel yeterliliğinin değil, mekânsal dağılımı, erişilebilirliği ve işlevsel özelliklerinin de değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Kent sakinlerinin sosyal etkileşim kurabildiği, boş zamanlarını değerlendirebildiği ve doğayla ilişki kurabildiği bu alanların planlanması, korunması ve geliştirilmesi yerel yönetimler açısından stratejik bir öneme sahiptir. Bununla birlikte, küçük ve orta ölçekli yerleşimlerde yer alan kamusal ve yarı kamusal açık ve yeşil alanların mekânsal ve işlevsel özelliklerine yönelik çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu çalışmada, Düzce İli Kaynaşlı İlçesi'nde yer alan kamusal ve yarı kamusal açık ve yeşil alanlar; alan büyüklüğü, yeşil alan varlığı, aktivite olanakları, kamusal donatılar, toplumsal kullanım özellikleri ve estetik nitelikler açısından değerlendirilmiştir. Çalışmanın amacı, mevcut durumun ortaya konulması ve elde edilen bulgular doğrultusunda açık ve yeşil alanların geliştirilmesine yönelik öneriler sunmaktır.

MATERYAL VE YÖNTEM

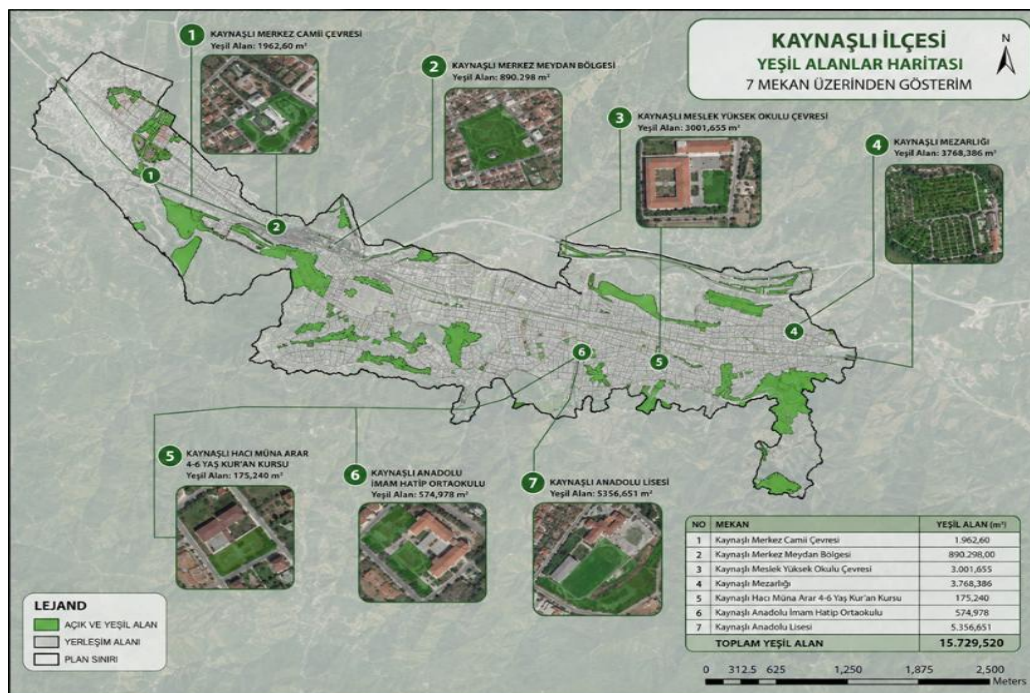
Materyal

Çalışma alanını, Batı Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Düzce İli'ne bağlı Kaynaşlı İlçesi oluşturmaktadır (Şekil 1). Kaynaşlı İlçesi, İstanbul-Ankara ulaşım koridoru üzerinde bulunan D-100 Karayolu ve TEM Otoyolu güzergâhında, Bolu Dağı eteklerinden batıya doğru uzanan ve Düzce Ovası'nın doğu uzantısını meydana getiren bir vadi içerisinde konumlanmaktadır. İlçenin toplam yüzölçümü 24.240 hektardır (Kaynaşlı Belediyesi, 2025). Araştırma alanının konumu Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Çalışma Alanının Konumu

Çalışmanın materyalini, Kaynaşlı İlçesi'nde yer alan Merkez ve Sarıyer mahallelerindeki çeşitli kamusal ve yarı kamusal kullanım alanlarına ait açık ve yeşil alanlar oluşturmaktadır. Bu kapsamda, Merkez Mahallesi'nde bulunan Merkez Camii Parkı, Kent Meydanı, Kaynaşlı Meslek Yüksekokulu ve Kaynaşlı Mezarlığı ile Sarıyer Mahallesi'nde yer alan Hacı Müna Arar Hanım 4-6 Yaş Kur'an Kursu, Kaynaşlı Anadolu İmam Hatip Ortaokulu ve Kaynaşlı Anadolu Lisesi'ne ait açık ve yeşil alanlar incelenmiştir. Bu alanların çalışma alanı olarak belirlenmesinde kamusal erişime açık olmaları, düzenli kullanım göstermeleri ve fiziksel özelliklerinin gözlemlenebilir nitelikte olması etkili olmuştur (Şekil 2).

Şekil 2. Kaynaşlı İlçesi'nde İncelenen Açık ve Yeşil Alanların Dağılımı (Kaynaşlı Belediyesi, 2025).

Yöntem

Bu araştırmada, Kaynaşlı İlçesi'nde yer alan Merkez ve Sarıyer mahallelerindeki çeşitli kamusal ve yarı kamusal kullanım alanlarına ait açık ve yeşil alanların mevcut durumunu ortaya koymak amacıyla yerinde gözlem, haritalama ve mekânsal analiz yöntemlerinden yararlanılmıştır. Araştırma yöntemi, veri toplama, verilerin analizi ve bulguların değerlendirilmesi olmak üzere üç aşamalı bir yaklaşıma dayanmaktadır.

Veri Toplama: Araştırmanın başlangıcında, çalışma konusu hakkında önceden yapılan araştırmalar, makaleler, tezler, kitaplar ve internet dokümanları incelenmiştir. Açık-yeşil alanlar ve nüfus verileri Düzce Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü, Düzce Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Kaynaşlı Belediyesi ve Devlet İstatistik Enstitüsü'nden elde edilmiştir.

Veri Analizi: Bu aşamada, Kaynaşlı İlçesi'nin Merkez ve Sarıyer mahallelerinde bulunan açık-yeşil alanlar; alan ve büyüklük, yeşil alan, aktivite alanları, toplumsal kullanım, kamusal donatılar, estetik ve görsel nitelikler ile kamusal hizmetler açısından incelenmiştir. Veriler, yerinde gerçekleştirilen gözlem ve ölçümlerle desteklenmiş, ölçümler ise Google Earth Pro yazılımı ve Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) araçları kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Değerlendirme ölçütleri, Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği (2017), Kent Parkları Standartları (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2019) ve literatürde yer alan akademik çalışmalardan (Aydın ve Çelik, 2019; Öztürk, 2020; Gül ve Küçük, 2001) yararlanılarak oluşturulmuştur. Söz konusu kaynaklarda yer alan kriterler bir araya getirilerek sistematik bir analiz çerçevesi geliştirilmiştir. Veri analizinde alan büyüklüğü, yeşil alan miktarı ve kamusal donatıların varlığı gibi nicel göstergeler ile estetik değer, bakım durumu ve kullanım özellikleri gibi nitel gözlemler birlikte değerlendirilmiş, böylece açık- yeşil alanlar mekânsal ve işlevsel özellikleri açısından bütüncül bir yaklaşımla analiz edilmiştir. İncelemede kullanılan değerlendirme ölçütleri aşağıda sunulmuştur:

- Alan ve Büyüklük: Açık ve yeşil alanların büyüklüğü, mekânsal dağılımı ve kullanım kapasitesi.
- Yeşil Alan: Yeşil alanların büyüklüğü ve bitkisel düzenleme özellikleri, bakım durumu ve peyzaj bütünlüğü.
- Aktivite Alanları: Oyun, spor, dinlenme ve rekreasyon alanlarının çeşitliliği ve işlevselliği.
- Toplumsal Kullanım: Alanların kamusal kullanıma açıklığı ve mahalle ölçeğinde erişilebilirliği.
- Kamusal Donatılar: Oturma elemanları, aydınlatma, çöp kutuları ve oyun grupları gibi donatıların varlığı ve yeterliliği.
- Estetik ve Görsel Nitelikler: Peyzaj estetiği, bitkisel çeşitlilik ve görsel bütünlük.
- Kamusal Hizmetler: Belediye tarafından sağlanan bakım, temizlik ve güvenlik hizmetlerinin yeterliliği.

Bulguların Değerlendirilmesi: Verilerin analiz edilmesinin ardından elde edilen bulgular değerlendirilmiştir. Bu aşamada, çalışma alanındaki açık-yeşil alanların mevcut durumu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, açık-yeşil alanların kullanım etkinliğinin artırılmasına ve toplumsal faydalarının geliştirilmesine yönelik öneriler geliştirilmiştir.

BULGULAR

Kaynaşlı İlçe merkezine bağlı 7 mahalle ve 20 köy bulunmaktadır. TÜİK (2024) verilerine göre ilçenin toplam nüfusu 20.539 kişi olup bunun 10.107'si kadın, 10.432'si erkektir. Nüfusun cinsiyet dağılımı dengeli bir yapı göstermektedir. Kaynaşlı İlçesi'nin yıllara göre nüfus değişimi incelendiğinde, nüfus genel olarak artış eğilimi göstermektedir (Tablo 1).

Tablo 1. Yıllara Göre Kaynaşlı İlçesi'nin Nüfusu

Yıl	Erkek	Kadın	Toplam
2021	10.404	10.136	20.540
2022	10.362	10.087	20.449
2023	10.494	10.185	20.679
2024	10.432	10.107	20.539

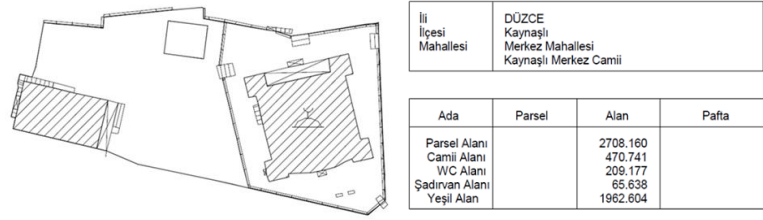
Merkez Mahallesi

Merkez Mahallesi, Kaynaşlı İlçesi'nin en büyük ve nüfus bakımından en yoğun mahallesidir. D-100 Karayolu'nun güney kesiminde geniş bir alana yayılmaktadır. İlçenin yönetim merkezi konumundaki mahallede Kaynaşlı Belediyesi, kamu kurumları, bankalar, süpermarketler, akaryakıt istasyonları, dinlenme tesisleri, oteller ve Düzce Üniversitesi Kaynaşlı Meslek Yüksekokulu gibi önemli hizmet ve kullanım alanları bulunmaktadır. Mahallenin rakımı 320 m olup, kuzeyinde Sarıçökek Köyü, batısında Sarıyer Mahallesi, doğusunda Kumluca Mahallesi, güneyinde ise Eskiköy Mahallesi ve Tavak Köyü yer almaktadır (Şekil 1).

Merkez Mahallesi'nde Düzce Üniversitesi Kaynaşlı Meslek Yüksekokulu, Kaynaşlı İlkokulu, Merkez Camii Parkı, Kent Meydanı ve Kaynaşlı Kent Mezarlığı gibi çeşitli açık ve yeşil alanlar bulunmaktadır. Araştırmada yalnızca kamusal kullanıma açık, planlı ve işlevsel özelliklere sahip alanlar değerlendirmeye alınmıştır. Bu doğrultuda Merkez Mahallesi'nden Merkez Camii Parkı, Kent Meydanı, Kaynaşlı Meslek Yüksekokulu ve Kaynaşlı Mezarlığı incelenmiştir. Söz konusu alanlar, aşağıda başlıklar halinde sunulmuştur.

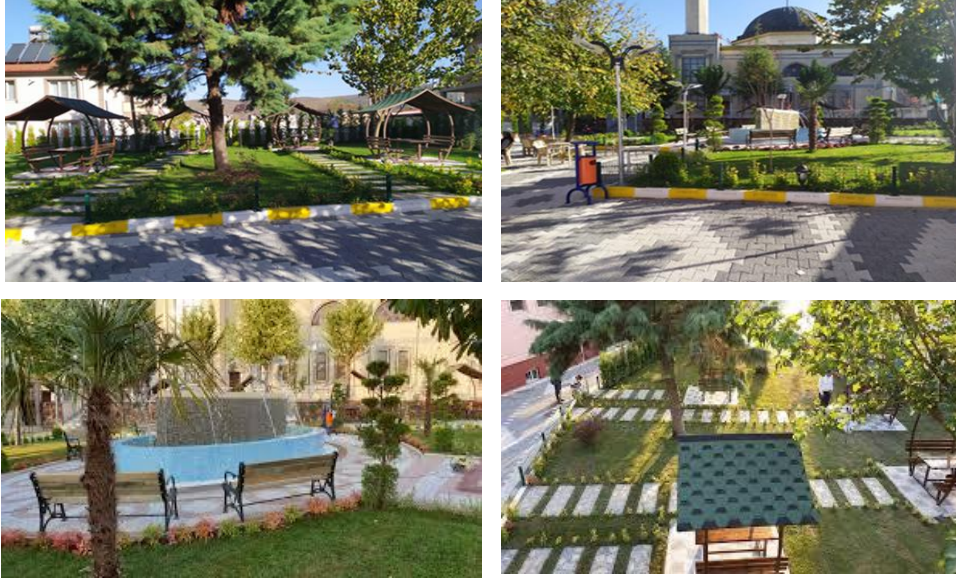
1. Kaynaşlı Merkez Camii Parkı

Kaynaşlı Merkez Camii Parkı, Merkez Mahallesi'nde yer alan ve Kaynaşlı Merkez Camii çevresindeki açık ve yeşil alanları kapsayan bir açık-yeşil alan olarak hizmet vermektedir. Parkın mekânsal düzeni ve alan büyüklüklerine ilişkin bilgiler Şekil 3'de sunulmuştur.

Şekil 3. Kaynaşlı Merkez Camii Parkı Paftası

- Alan ve Büyüklük: Parkın toplam alanı 2708.160 m², cami alanı 470.741 m², WC alanı 209.177 m² ve şadırvan alanı 65.638 m²'dir.
- Yeşil Alan: Parkta toplam 1962.604 m² büyüklüğünde yeşil alan bulunmaktadır ve bu alan parkın önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bitkisel kompozisyon; *Platanus orientalis* L. (Doğu Çınarı), *Fagus orientalis* Lipsky (Doğu Kayını), *Carpinus betulus* L. (Gürgen), *Quercus* spp. (Meşe), *Tilia tomentosa* Moench (Gümüş İhlamur) ve *Acer* spp. (Akçaağaç) gibi ağaç türlerinin yanı sıra çeşitli çalı grupları ve çim yüzeylerden oluşmaktadır. Tür çeşitliliği ve bitkisel yoğunluk açısından değerlendirildiğinde, parkın kullanıcılar için estetik açıdan nitelikli ve doğal karakterli bir peyzaj dokusu sunduğu görülmektedir (Şekil 4).
- Aktivite Alanları: Alan içerisinde çocuk oyun alanları, spor sahaları ve yürüyüş yolları gibi farklı rekreasyonel kullanım olanakları bulunmaktadır. Bu kullanım alanları parkın çeşitli bölümlerinde konumlanmış olup, bazı bölümlerde kullanım yoğunluğunun diğer alanlara göre daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.
- Toplumsal Kullanım: Park, aileler ve farklı yaş gruplarından kullanıcılar tarafından kullanılmaktadır. Gözlemler sonucunda, belirli zaman dilimlerinde bazı bölümlerde kullanıcı yoğunluğunun arttığı belirlenmiştir.
- Kamusal Donatılar: Parkta oturma grupları, banklar ve aydınlatma elemanları bulunmaktadır. Arazi çalışmaları sırasında, bazı donatı elemanlarında kullanım kaynaklı aşınma ve yıpranma izleri gözlemlenmiştir.
- Estetik ve Görsel Nitelikler: Park, farklı bitkisel materyaller ve peyzaj öğeleri içermektedir. Arazi çalışmaları sırasında, alanın bazı bölümlerinde bitkisel düzenleme ve bakım durumuna ilişkin farklılıklar gözlemlenmiştir.
- Kamusal Hizmetler: Parkta tuvalet, su ve gölgelik elemanlar gibi kullanıcı hizmetlerine yönelik donatılar bulunmaktadır. Arazi çalışmaları sırasında, bu hizmetlerin alanın farklı bölümlerine dağıldığı ve kullanıcılar tarafından erişilebilir olduğu gözlemlenmiştir (Şekil 4).

Şekil 4. Kaynaşlı Merkez Cami Parkından Görşeller

2. Kent Meydanı

Kent Meydanı, ilçe merkezindeki önemli kamusal açık alanlardan biridir. Meydan; sert zemin yüzeyleri, oturma elemanları ve yeşil alan bileşenlerinden oluşmakta ve ilçe sakinlerinin günlük kullanımına hizmet veren kamusal bir mekân niteliği taşımaktadır. Konumu itibarıyla ilçe merkezinde yer alan meydan, çevresindeki ticari ve kamusal kullanımlarla ilişkili olarak farklı kullanıcı grupları tarafından kullanılmaktadır. Kent meydanının mekânsal düzeni ve alan büyüklüklerine ilişkin bilgiler Şekil 5'te sunulmuştur.

Şekil 5. Kaynaşlı Kent Meydanı Paftası

- Alan ve Büyüklük: Merkez Mahallesi'nde yer alan Kent Meydanı'nın toplam alanı 890.298 m²'dir. Meydan, çalışma kapsamında incelenen açık alanlar arasında nispeten küçük bir yüzölçümüne sahip olmakla birlikte kompakt bir mekânsal yapı sergilemektedir.
- Yeşil Alan: Meydanın yeşil alanları toplam 890.298 m² büyüklüğünde olup bitkisel düzenlemeler meydanın belirli bölümlerinde yoğunlaşmaktadır. Arazi gözlemleri sırasında, gölge etkisi yaratan *Platanus orientalis* L. (Doğu Çınarı), *Fagus orientalis* Lipsky (Doğu Kayını), *Carpinus betulus* L. (Gürgen), *Tilia tomentosa* Moench (Gümüşi Ihlamur) ve *Acer* spp. (Akçaağaç) gibi geniş yapraklı ağaç türlerinin yanı sıra *Cupressus sempervirens* var. *Horizontalis* ile *Cupressus macrocarpa* 'Goldcrest' gibi ibrelili türler de yer almaktadır. Bununla birlikte *Euonymus japonicus* Thunb. ile *Buxus sempervirens* L. gibi çeşitli çalı gruplarının var olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte, bitkisel alanların meydan

genelindeki dağılımının sınırlı olduğu ve doğal karakterli dinlenme alanlarının yeterli düzeyde olmadığı gözlemlenmiştir (Şekil 6).

- Aktivite alanları: Meydan, oturma, bekleme ve sosyal etkileşim amaçlı kullanımlara olanak sağlayan mekânları içermektedir (Şekil 6).
- Toplumsal Kullanım: Meydan, sosyal etkileşim ve buluşma amaçlı kullanılan kamusal alanlardan biridir. Özellikle kullanım yoğunluğunun arttığı dönemlerde meydanın belirli bölümlerinde kullanıcı yoğunluğunun arttığı gözlemlenmiştir.
- Kamusal Donatılar: Meydanda oturma elemanları, aydınlatma birimleri ve diğer temel donatı unsurları bulunmaktadır. Arazi gözlemleri sırasında, donatı elemanlarının belirli türlerde yoğunlaştığı ve farklı kullanıcı gruplarına yönelik donatı çeşitliliğinin sınırlı olduğu belirlenmiştir.
- Estetik ve Görsel Nitelikler: Arazi gözlemleri sırasında, yeşil alanların meydanın sınırlı bir bölümünde yer aldığı ve alanın büyük ölçüde sert zeminlerden oluştuğu belirlenmiştir.
- Kamusal Hizmetler: Meydanın çevresinde kullanıcıların yararlanabileceği çeşitli kamusal hizmetler bulunmaktadır. Arazi gözlemleri sırasında, alanın sınırlı büyüklüğe sahip olduğu ve kullanımın belirli bölümlerde yoğunlaştığı belirlenmiştir.

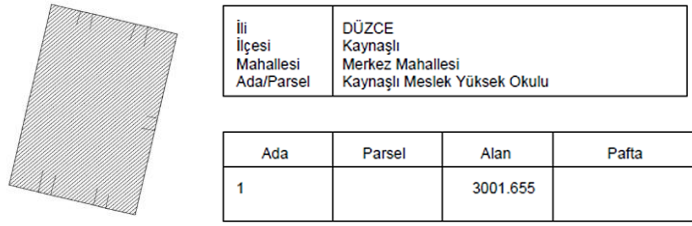

Şekil 6. Kaynaşlı Kent Meydanı Görünümü

3. Kaynaşlı Meslek Yüksek Okulu

Kaynaşlı Meslek Yüksekokulu çevresindeki açık-yeşil alanlar, yüksekokul yerleşkesinin bir parçası olarak eğitim faaliyetlerini destekleyen bir mekân niteliğindedir. Mevcut durumda

sınırlı açık-yeşil alan imkânı sunmaktadır. Kaynaşlı Meslek Yüksek Okulu'nun mekânsal düzeni ve alan büyüklüklerine ilişkin bilgiler Şekil 7'de sunulmuştur.

Şekil 7. Kaynaşlı Meslek Yüksek Okulu Paftası

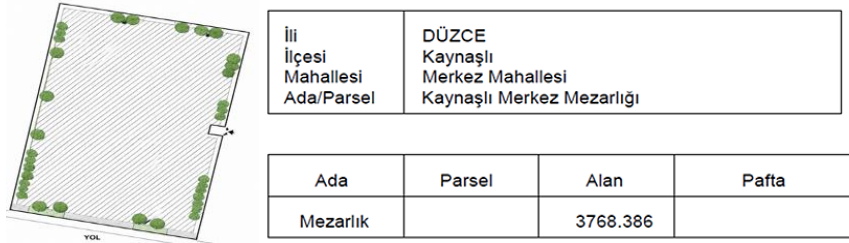
- Alan ve Büyüklük: Kaynaşlı Meslek Yüksekokulu'nun toplam alanı 3001.655 m²'den oluşmaktadır. Okul, eğitim yapıları ve dolaşım alanları ile bütünleşik bir mekânsal düzen içerisinde yer almaktadır (Şekil 7).
- Yeşil Alan: Kaynaşlı Meslek Yüksekokulu yerleşkesinde öğrencilerin kullanımına yönelik belirgin bir açık-yeşil alan düzenlemesinin bulunmadığı tespit edilmiştir. Mevcut açık alanlar ağırlıklı olarak bina çevresi ve dolaşım alanlarından oluşmaktadır. Bitkisel kompozisyon; *Pinus nigra* J.F.Arnold (Karaçam) ve *Cupressus sempervirens* var. *horizontalis* (Dağınık Servi) gibi ibreli ağaç türlerinin yanı sıra *Euonymus japonicus* 'Aureomarginatus' (Altuni Taflan), *Ligustrum* spp. (Kurtbağrı) ve *Buxus sempervirens* L. (Şimşir) gibi çalı türleri ile çim alanlardan oluşmaktadır (Şekil 8).
- Aktivite Alanları: Alanda yaya dolaşımına yönelik yollar ve oturma alanları bulunmaktadır. Spor, oyun ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik özel kullanım alanları bulunmamaktadır.
- Toplumsal Kullanım: Alanın öğrenciler, akademik ve idari personel tarafından dinlenme, bekleme ve geçiş amaçlı kullanıldığı görülmüştür. Kullanım yoğunluğu özellikle ders giriş ve çıkış saatlerinde artış göstermektedir.
- Kamusal Donatılar: Okul çevresindeki sert zeminlerde oturma elemanlarına yönelik donatılar yer almaktadır.
- Estetik ve Görsel Nitelikler: Alan, düzenli bir mekânsal kurguya sahip olmamakla birlikte sınırlı düzeydeki bitkisel materyallerin yapı çevreleri boyunca yer aldığı gözlenmiştir (Şekil 8).
- Kamusal Hizmetler: Alanda kullanıcıların yararlanabileceği çeşitli hizmet ve kullanım alanları bulunmakta olup, tuvalet, gölgelik ve benzeri hizmet unsurları yerleşke içerisinde belirli noktalarda konumlanmaktadır.

Şekil 8. Kaynaşlı Meslek Yüksek Okulu Görselleri

4. Kaynaşlı Mezarlığı

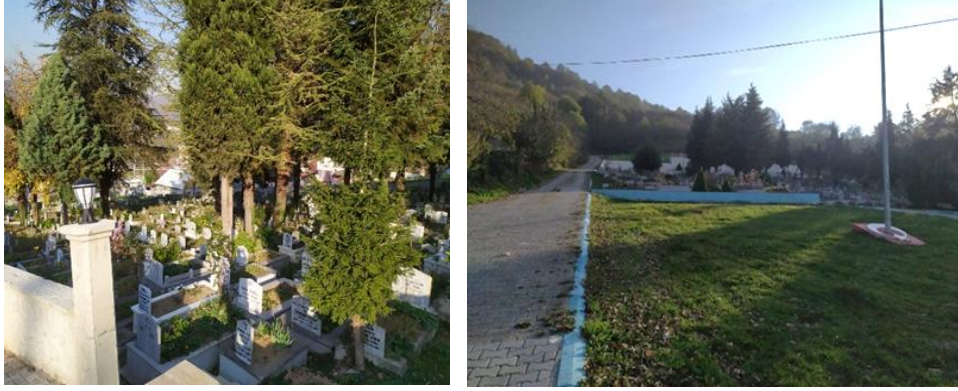
Kaynaşlı Mezarlığı, Merkez Mahallesi'nde yer alan önemli açık-yeşil alanlardan biridir. Alan, mezarlık kullanımı ile birlikte çeşitli bitkisel düzenlemeler ve açık alan bileşenlerini içermektedir. Kaynaşlı Mezarlığı'nın mekânsal düzeni ve alan büyüklüklerine ilişkin bilgiler Şekil 9'da sunulmuştur.

Şekil 9. Kaynaşlı Mezarlığı Paftası

- Alan ve Büyüklük: Kaynaşlı Mezarlığı 3768.386 m² yüzölçümüne sahiptir. Alan, yerleşim ölçeğine uygun bir mezarlık düzeni göstermektedir.
- Yeşil Alan: Mezarlığın 3768.386 m²'lik alanı içerisinde Kaynaşlı'nın doğal bitki örtüsünü sergileyen bitki türleri yer almaktadır. Bitkisel kompozisyon; *Tilia tomentosa* Moench (Gümüşi Ihlamur) ve *Carpinus betulus* L. (Gürgen) gibi geniş yapraklı ağaç türlerinin yanı sıra *Cupressus sempervirens* L. (Servi), *Cupressus sempervirens* var. *stricta* (Mezarlık Servisi) ve *Pinus* spp. (Çam) gibi ibrelili ağaç türlerinden oluşmaktadır (Şekil 10).
- Aktivite Alanları: Mezarlıkta aktif rekreatif kullanım alanları bulunmamaktadır. Alan, yalnızca ziyaret ve anma amacıyla kullanılmaktadır.
- Toplumsal Kullanım: Mekân, yerel halk tarafından dini ve kültürel ritüeller kapsamında kullanılmaktadır. Toplumsal belleğin korunmasına katkı sunmaktadır.
- Kamusal Donatılar: İçerisinde bank gibi kısa süreli oturma ihtiyacını karşılayacak oturma birimleri, yönlendirme elemanları ve temel altyapı unsurları yer almaktadır.
- Estetik ve Görsel Nitelikler: Alan, sade ve işlevsel bir peyzaj düzenine sahiptir.

- Kamusal Hizmetler: Cenaze defin işlemleri, bakım hizmetleri ve alan temizliği gibi temel belediye hizmetleri sunulmaktadır.

Şekil 10. Kaynaşlı Mezarlığı Görselleri

Sarıyer Mahallesi

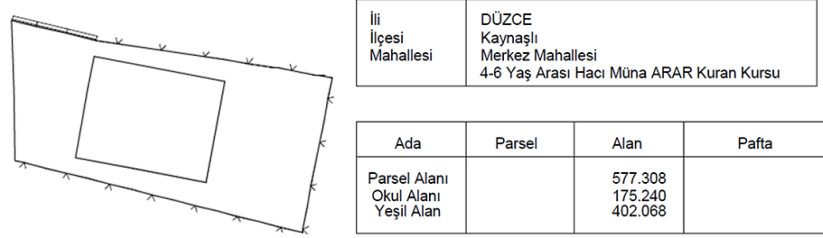
Sarıyer Mahallesi, Kaynaşlı İlçe merkezinin batısında yer almakta olup, Merkez Mahallesi ile Karaçalı Mahallesi arasında konumlanmaktadır (Şekil 1). Yerleşim alanının büyük bir bölümü D-100 Karayolu'nun kuzey kesiminde bulunmaktadır. İlçe merkezine yaklaşık 0,5 km uzaklıkta bulunan mahallenin rakımı 300 m'dir. Mahalle; kuzey ve doğuda Merkez Mahallesi, batıda Karaçalı Mahallesi ve güneyde Tavak Köyü ile çevrilidir.

Sarıyer Mahallesi, Kaynaşlı İlçesi'nin sağlık hizmetleri açısından önemli yerleşim alanlarından biridir. Mahalle içerisinde Kaynaşlı Devlet Hastanesi ile çok sayıda eczane yer almakta olup, bu yönüyle ilçe genelinde sağlık hizmetlerinin yoğunlaştığı bir merkez niteliği taşımaktadır. Bunun yanı sıra, çeşitli ulusal ve uluslararası nakliyat şirketleri ile kooperatifler de mahalle sınırları içerisinde faaliyet göstermektedir.

Sarıyer Mahallesi'nde çoğunlukla eğitim kurumlarına ait açık-yeşil alanlar bulunmaktadır. Bu doğrultuda Sarıyer Mahallesi'nden Hacı Müna Arar Hanım 4-6 Yaş Kur'an Kursu, Kaynaşlı Anadolu İmam Hatip Ortaokulu ve Kaynaşlı Anadolu Lisesi incelenmiştir. Söz konusu alanlar aşağıda başlıklar halinde sunulmuştur.

1. Hacı Müna Arar Hanım 4-6 Yaş Kuran Kursu

Hacı Müna Arar 4-6 Yaş Kur'an Kursu, Sarıyer Mahallesi'nde okul öncesi yaş grubundaki çocuklara yönelik eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü bir kurumdur. Kurum bünyesinde yer alan açık-yeşil alanlar, çocukların açık havada zaman geçirebilmelerine olanak sağlayan çeşitli kullanımları içermektedir. Kursun bahçesinde oyun alanları, ve farklı etkinliklere yönelik açık mekân düzenlemeleri bulunmaktadır. Hacı Müna Arar Hanım 4-6 Yaş Kur'an Kursu'nun mekânsal düzeni ve alan büyüklüklerine ilişkin bilgiler Şekil 11'de sunulmuştur.

Şekil 11. Hacı Müna Arar Hanım 4-6 Yaş Kuran Kursu Paftası

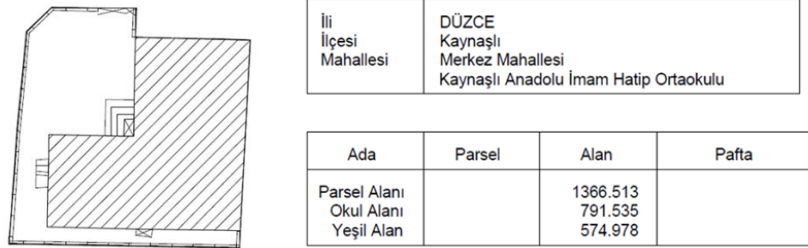
- Alan ve Büyüklük: Kurs alanı toplam 577.308 m² büyüklüğünde olup, parsel içerisinde bulunan okul yapısı 175.240 m² alan kaplamaktadır.
- Yeşil Alan: Parsel içerisinde toplam 402.068 m² yeşil alan bulunmaktadır. Bu durum, alanın önemli bir bölümünün açık ve yeşil alanlardan oluştuğunu göstermektedir. Söz konusu açık-yeşil alanlar, çocukların açık hava etkinlikleri, oyun, dinlenme ve çeşitli dış mekân kullanımlarını destekleyecek şekilde düzenlenmiştir. Bahçedeki bitkisel materyaller incelendiğinde çoğunluğunun *Cupressus macrocarpa* 'Goldcrest' (Limoni Servi), *Cuprocyparis leylandii* (Leydandi), *Platycladus orientalis* (L.) Franco (Doğu Mazısı) ve *Picea pungens* Engelm. (Mavi Ladin) gibi ibreli türler olmakla birlikte *Acer* spp. gibi geniş yapraklı bitki türlerine de rastlanmaktadır. Bunun yanı sıra, *Euonymus japonicus* 'Aureomarginatus' (Altuni Taflan), *Photinia fraseri* 'Red Robin' (Alev Çalısı) ve *Buxus sempervirens* L. (Şimşir) gibi çalı türleri de kullanılmıştır (Şekil 12).
- Aktivite Alanları: Yapı bünyesinde ve açık alanlarda 4-6 yaş grubuna yönelik oyun ve öğrenme temelli etkinlik alanları bulunmaktadır. Bu alanlar, çocukların motor becerilerini ve sosyal etkileşimlerini destekleyecek biçimde kurgulanmıştır. Açık alan kullanımı kontrollü ve güvenlik odaklıdır.
- Toplumsal Kullanım: Kurs merkezi, erken çocukluk dini eğitimi kapsamında yerel topluma hizmet etmektedir. Aile katılımı ve toplumsal etkileşim açısından önemli bir eğitim birimi niteliği taşımaktadır. Yapı, mahalle ölçeğinde sosyal bütünleşmeye katkı sağlamaktadır.
- Kamusal Donatılar: Yapı içerisinde eğitim sınıfları, oyun alanları, idari birimler ve temel destek mekânları yer almaktadır. Donatı elemanları, çocuk ergonomisine uygun şekilde tasarlanmıştır. Ayrıca açık alanlarda oturma ve gölgeleme elemanları bulunmaktadır.
- Estetik ve Görsel Nitelikler: Yapı, ölçek ve malzeme kullanımı açısından çocuk kullanıcı grubuna uygun malzemeler tercih edildiği izlenmektedir. Bahçede yer alan bazı bitki türlerinin estetik ve fonksiyonel amaçlarla budanarak şekil verildiği, özellikle ibreli türlerin spiral ve sütun formunda budandığı, çalı gruplarının ise düzenli geometrik formlar oluşturacak şekilde şekillendirildiği gözlemlenmiştir (Şekil 12).
- Kamusal Hizmetler: Kurs merkezinde, okul öncesi çocuklar için pedagojik destek faaliyetleri ve temel bakım hizmetleri sunulmaktadır. Bununla birlikte, güvenli ve düzenli bir eğitim ortamı sağlayarak kamusal eğitim hizmetine katkıda bulunmaktadır.

Şekil 12. Kaynaşlı Hacı Müna Arar Hanım 4-6 Yaş Kuran Kursu Görselleri

2. Kaynaşlı Anadolu İmam Hatip Ortaokulu

Kaynaşlı Anadolu İmam Hatip Ortaokulu, Sarıyer Mahallesi'nde öğrencilerin eğitim faaliyetlerini sürdürdüğü bir eğitim kurumu olup, yerleşke içerisinde çeşitli açık-yeşil alanlar barındırmaktadır. Bu alanlar; öğrencilerin teneffüs, dinlenme, oyun ve fiziksel aktivite amaçlı kullanımlarına hizmet eden mekânlardan oluşmaktadır. Yerleşke içerisinde basketbol sahası, spor sahaları ve açık kullanım alanları yer almakla birlikte, bu alanlar öğrencilerin farklı açık hava faaliyetlerini gerçekleştirebilmelerine olanak sağlamaktadır. Kaynaşlı Anadolu İmam Hatip Ortaokulu'na ait mekânsal düzen ve alan büyüklüklerine ilişkin bilgiler Şekil 13'de sunulmuştur.

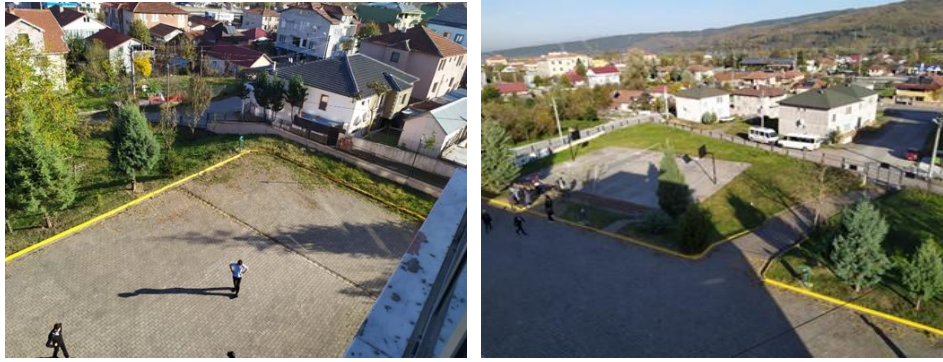

Şekil 13. Kaynaşlı Anadolu İmam Hatip Ortaokulu Paftası

- Alan ve Büyüklük: Kaynaşlı Anadolu İmam Hatip Ortaokulu'nun toplam alanı 1366.513 m²'dir. Parsel içerisinde yer alan okul yapısının kapladığı alan ise 791.535 m²'dir (Şekil 13).
- Yeşil Alan: Okulun yeşil alan miktarı 574.978 m² olup toplam parsel alanının önemli bir alanını kaplamaktadır. Yeşil alanlar, okul yapısının çevresinde konumlanmıştır. Bitkisel kompozisyon; Cupressus sempervirens var. horizontalis (Dağınık Servi), Cuprocyparis leylandii (Leylandi Servisi) ve Tilia tomentosa Moench (Gümüşi İhlamur) gibi türlerden oluşmaktadır (Şekil 14).
- Aktivite Alanları: Açık alanlar, öğrencilerin fiziksel ve sosyal gelişimini destekleyen dinlenme ve etkileşim bölgeleri olarak düzenlenmiştir. Bu alanlar, kontrollü kullanım çerçevesinde eğitim sürecini destekleyici niteliktedir. Ayrıca tören ve toplu etkinliklere imkân sağlayan çok amaçlı açık alanlar mevcuttur.
- Toplumsal Kullanım: Eğitim kurumu ve bahçesi öğrencilerin açık hava etkinlikleri, dinlenme ve rekreasyonel kullanımlarına hizmet edecek şekilde düzenlenmiştir. Bahçe yalnızca öğrenci kullanımına değil aynı zamanda belirli dönemlerde ilçenin toplumsal

etkinliklerine de hizmet etmektedir. Yerel ölçekte sosyal ve kültürel etkileşimi destekleyen bir kamusal işlev taşımaktadır.

- Kamusal Donatılar: Parsel içerisinde oturma elemanları, yönlendirme birimleri, açık alan aydınlatmaları ve tören alanı düzenlemeleri yer almaktadır. Donatılar, kullanıcı konforunu ve işlevsel erişilebilirliği artıracak biçimde konumlandırılmıştır.
- Estetik ve Görsel Nitelikler: Eğitim yapısı, ölçek ve kütle ilişkisi açısından çevresiyle uyumlu bir mimari karakter sergilemektedir. Yeşil alanlar ile birlikte bütüncül bir görsel süreklilik oluşturulmaktadır.
- Kamusal Hizmetler: Eğitim-öğretim faaliyetleri, idari hizmetler ve öğrenci gelişimini destekleyici rehberlik uygulamaları sunulmaktadır. Yapı, kamusal eğitim hizmeti kapsamında bölgeye düzenli ve sürdürülebilir bir hizmet sağlamaktadır.

Şekil 14. Kaynaşlı Anadolu İmam Hatip Ortaokulu Görselleri

3. Kaynaşlı Anadolu Lisesi

Kaynaşlı Anadolu Lisesi, Sarıyer Mahallesi'nde yer alan ortaöğretim kurumlarından biridir. Okul yerleşkesi içerisinde bulunan açık-yeşil alanlar, eğitim yapılarının çevresinde konumlanmıştır. Bu alanlar; yaya dolaşımı, dinlenme, bekleme ve açık hava etkinliklerinin gerçekleştirilebildiği kullanım alanlarından oluşmaktadır. Ayrıca yerleşke içerisinde spor faaliyetlerine yönelik alanlar ve bitkisel düzenlemeler de bulunmaktadır. Kaynaşlı Anadolu Lisesi'ne ait mekânsal düzen ve alan büyüklüklerine ilişkin bilgiler Şekil 15'de sunulmuştur.

Şekil 15. Kaynaşlı Anadolu Lisesi Paftası

- Alan ve Büyüklük: Kaynaşlı Anadolu Lisesi'nin toplam parsel alanı 6527.896 m² olup, çalışma kapsamında incelenen eğitim kurumları arasında geniş bir alana sahiptir. Parsel içerisinde okul yapısı 1171.245 m² alan kaplamaktadır (Şekil 15).

- Yeşil Alan: Okul içerisinde toplam 5356.651 m² yeşil alan bulunmaktadır. Yeşil alanlar, parsel alanının büyük bir bölümünü oluşturmakta ve yapı çevresinde konumlanmaktadır (Şekil 16).
- Aktivite Alanları: Açık alanlar, öğrencilerin fiziksel, sosyal ve kültürel gelişimini destekleyecek şekilde düzenlenmiştir. Spor alanları, dinlenme bölgeleri ve çok amaçlı kullanım alanları bu kapsamda değerlendirilmektedir. Bu alanlar, eğitim sürecini destekleyici tamamlayıcı mekânsal bileşenler olarak işlev görmektedir.
- Toplumsal Kullanım: Eğitim yapısı, belirli etkinlikler kapsamında yerel topluma hizmet sunmaktadır. Kamusal etkileşimi destekleyen bir işlev taşımaktadır.
- Kamusal Donatılar: Parsel içerisinde spor alanları, oturma birimleri ve yönlendirme elemanları yer almaktadır. Donatılar işlevsel ihtiyaçlara yönelik düzenlenmiştir.
- Estetik ve Görsel Nitelikler: Yapı, geniş yeşil alanlarla bütünleşen sade bir peyzaj karakteri sergilemektedir.
- Kamusal Hizmetler: Eğitim-öğretim faaliyetleri haricinde yapının bahçesi, sportif etkinlikler ve sosyal-kültürel programlar açısından yerel halka kamusal hizmetler sağlamaktadır.

Şekil 16. Kaynaşlı Anadolu Lisesi Görselleri

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, Düzce İli Kaynaşlı İlçesi'nde yer alan çeşitli kamusal ve yarı kamusal kullanımlara ait açık ve yeşil alanların mevcut durumu mekânsal ve işlevsel özellikleri bakımından değerlendirilmiştir. Araştırma kapsamında Merkez Mahallesi'nden Merkez Camii Parkı, Kent Meydanı, Kaynaşlı Meslek Yüksekokulu ve Kaynaşlı Mezarlığı ile Sarıyer Mahallesi'nde yer alan Hacı Müna Arar Hanım 4-6 Yaş Kur'an Kursu, Kaynaşlı Anadolu İmam Hatip Ortaokulu ve Kaynaşlı Anadolu Lisesi incelenmiştir. İncelenen mekânların alan büyüklüğü, yeşil alan durumları, aktivite olanakları, toplumsal kullanım, kamusal donatılar, estetik ve görsel nitelikler ile kamusal hizmetler değerlendirilmiştir.

Araştırma bulguları, Kaynaşlı İlçesi'nde farklı işlevlere sahip açık ve yeşil alanların nitelik ve kullanım özellikleri bakımından farklılıklar gösterdiğini ortaya koymuştur. Merkez Camii Parkı ve Kaynaşlı Anadolu Lisesi, sahip oldukları geniş yeşil alan varlığı, bitkisel

düzenlemeleri ve kullanıcı ihtiyaçlarına cevap verebilen mekânsal özellikleri ile öne çıkmaktadır. Buna karşılık Kent Meydanı'nda sert zemin kullanımının baskın olduğu, gölgelik ve bitkisel düzenlemelerin sınırlı kaldığı belirlenmiştir. Benzer şekilde Kaynaşlı Meslek Yüksekokulu yerleşkesinde öğrencilerin dinlenme ve rekreasyon amaçlı kullanabilecekleri açık ve yeşil alanların yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Eğitim kurumlarına ait açık ve yeşil alanlar incelendiğinde, Hacı Müna Arar Hanım 4-6 Yaş Kur'an Kursu ve Kaynaşlı Anadolu İmam Hatip Ortaokulu'nun öğrencilerin açık hava etkinliklerini destekleyen belirli miktarda yeşil alana sahip olduğu görülmüştür. Bununla birlikte, bu alanlarda donatı çeşitliliğinin artırılmasına ve farklı yaş gruplarının ihtiyaçlarına cevap verebilecek mekânsal düzenlemelerin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Kaynaşlı Anadolu Lisesi ise sahip olduğu geniş açık ve yeşil alan varlığı ile diğer eğitim kurumlarına göre daha avantajlı bir yapı sergilemektedir.

Araştırma sonucunda incelenen alanların büyük bölümünde temel kamusal donatıların bulunduğu, ancak bazı alanlarda rekreasyon olanakları, oturma elemanları, gölgelik alanlar ve kullanıcı konforunu artıracak mekânsal düzenlemelerin yetersiz kaldığı belirlenmiştir. Bu nedenle mevcut açık ve yeşil alanların niteliksel açıdan geliştirilmesi, kullanıcı ihtiyaçlarına uygun yeni donatıların eklenmesi ve farklı yaş gruplarına hitap eden kullanım çeşitliliğinin artırılması gerekmektedir. Özellikle Kent Meydanı'nda bitkisel düzenlemelerin güçlendirilmesi, gölgelik alanların artırılması ve sert zemin yoğunluğunun azaltılması önerilmektedir. Kaynaşlı Meslek Yüksekokulu yerleşkesinde ise öğrencilerin dinlenme ve sosyalleşme ihtiyaçlarını karşılayacak açık alan düzenlemelerine, oturma mekânlarına ve rekreasyonel kullanımlara yer verilmesi önem taşımaktadır.

Ayrıca, eğitim kurumlarına ait açık-yeşil alanlarda oyun, spor ve açık hava etkinliklerini destekleyen peyzaj düzenlemelerinin geliştirilmesi; kamuya açık yeşil alanlarda ise düzenli bakım ve onarım çalışmalarının sürdürülmesi; aydınlatma, yönlendirme ve erişilebilirlik unsurlarının iyileştirilmesi önerilmektedir. Gelecekte gerçekleştirilecek açık ve yeşil alan planlamalarında yalnızca alan büyüklüğünün değil, alanların işlevselliğinin, erişilebilirliğinin, donatı çeşitliliğinin ve kullanım kalitesinin de dikkate alınması gerekmektedir. Bunun yanında eğitim kurumları, parklar ve diğer kamusal açık alanlar arasında bütüncül bir açık-yeşil alan sistemi oluşturulması, ilçenin sürdürülebilir kentsel gelişimine katkı sağlayacaktır.

Toplumsal kullanım ve kamusal hizmetler açısından değerlendirildiğinde, tüm eğitim yapılarının bulundukları yerleşim ölçeğinde önemli birer kamusal odak oluşturduğu görülmektedir. Bu yapılar, eğitim hizmetinin yanı sıra sosyal etkileşim ve toplumsal bütünleşmeye de katkı sağlamaktadır.

Sonuç olarak, Kaynaşlı İlçesi'nde bulunan açık-yeşil alanlar kent yaşamına önemli katkılar sunmakla birlikte, bu alanların kullanıcı gereksinimlerine daha etkin cevap verebilecek şekilde geliştirilmesi gerekmektedir. Elde edilen bulguların yerel yönetimlerin gelecekte gerçekleştireceği planlama ve tasarım çalışmalarına katkı sağlayacağı, ayrıca benzer ölçekli yerleşimlerde yapılacak araştırmalar için yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

YAZAR KATKILARI

Bu çalışmaya sadece bir yazar katkı sağlamıştır.

FİNANSAL DESTEK BEYANI

Çalışma için herhangi bir maddi destek alınmamıştır.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır

ETİK KURUL ONAYI

Bu çalışma için etik kurul onayı gerekmemektedir.

KAYNAKLAR

- Alblooshi, M. Y. N. A., Albermelgy, M. M. A. A., & Nasreldin, T. I. (2025). The influence of environmental, social, and economic dimensions on urban sustainability in new cities of the UAE. *WSEAS Transactions on Environment and Development*, 21, 1111–1124. doi:10.37394/232015.2025.21.92
- Aydın, D., & Çelik, D. (2019). Kentsel açık ve yeşil alan sisteminin planlanması ve yönetimi üzerine bir değerlendirme. *Megaron*, 14(2), 227–238.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2014). *Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği*. Resmî Gazete (Sayı: 29030). Erişim adresi:
- Doğan, M., & Küçük, V. (2019). Gölbaşı ilçesinin açık yeşil alan durumu ve bazı yeşil alan standartlarına göre değerlendirilmesi. *Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi*, 4(2), 155–171.
- Gül, A., & Küçük, V. (2001). Kentsel açık-yeşil alanlar ve Isparta kenti örneğinde irdelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 2(1), 27–48.
- Kaya, E., & Uzun, O. (2024). Kentsel açık ve yeşil alan planlamasında katılımcılık görüşlerini birlikte kullanan uluslararası çalışmaların bibliyometrik analizi. *Kent Akademisi*, 17(3), 1060–1085. doi:10.35674/kent.1366223
- Kaynaşlı Belediyesi. (2025). *Kaynaşlı Belediyesi arşivi*. Erişim tarihi: 21 Temmuz 2025, <https://www.kaynasli.bel.tr>
- Kaynaşlı Belediyesi. (2025). *Kaynaşlı ilçesi belediye ve mücavir alan sınırları*. Erişim tarihi: 21 Temmuz 2025, <https://www.kaynasli.bel.tr>
- Kumar, A., Ekka, P., Upreti, M., Shilky, & Saikia, P. (2023). Urban green spaces for environmental sustainability and climate resilience. In S. Nautiyal, A. K. Gupta, M. Goswami, & Y. D. Imran Khan (Eds.), *The Palgrave handbook of socio-ecological resilience in the face of climate change* (pp. 389–409). Singapore: Palgrave Macmillan. doi:10.1007/978-981-99-2206-2_23
- Loboda, C. R., & De Angelis, B. L. D. (2005). Áreas verdes públicas urbanas: Conceitos, usos e funções. *Ambiência*, 1(1), 125–139.
- Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği. (2014). *Resmî Gazete* (Sayı: 29030), Madde 5.
- Mengi, A., & Algan, N. (2004). *Küreselleşme ve yerelleşme çağında bölgesel sürdürülebilir gelişme*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

- Özdede, S., Hazar Kalonya, D., & Aygün, A. (2021). Pandemi sonrası dönemde kişi başına düşen kentsel yeşil alan ihtiyacını yeniden düşünmek. *İdealkent, Post COVID-19 Effects on Urban Public Spaces*, 362–388. doi:10.31198/idealkent.843386
- Öztürk, E. (2020). Kentsel yeşil alan standartlarının değerlendirilmesi: Eskişehir örneği. *Kent Akademisi*, 13(2), 157–170.
- Tuama, S. (1995). Towards a Theory of Urban Sustainability. *Social Science Research Network*. <https://doi.org/10.2139/SSRN.1306447>
- Peker, E., & Orhan, E. (2021). Mekânsal planlamada deprem riski ve iklim krizini birlikte ele almak. *Planlama*, 31(2), 288–301.
- Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği. (2017). *Resmî Gazete* (Sayı: 30113).
- Şenik, B., & Uzun, O. (2021). Düzce kentinde açık yeşil alan sisteminin oluşturulmasına yönelik bazı öneriler. *Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Dergisi*, 17(2), 367–396.
- T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. (2019). *Kent parkları standartları rehberi*. Ankara: Yazar. Erişim tarihi: 20 Temmuz 2024, <https://mpgm.csb.gov.tr/kentsel-tasarim-rehberleri>
- TÜİK. (2024). *Kaynaşlı ilçe mahalle nüfusları*. Erişim tarihi: 18 Temmuz 2024, <http://www.tuik.gov.tr>
- United Nations. (1992). *Agenda 21: Programme of action for sustainable development*. United Nations Conference on Environment and Development. Erişim adresi: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf>
- Veckalne, R., & Tambovceva, T. (2023). Towards a common understanding of urban sustainability. In *13th International Scientific Conference "Business and Management 2023": Selected papers* (pp. 109–116). Vilnius, Lithuania: Vilnius Gediminas Technical University. doi:10.3846/bm.2023.962
- World Economic and Social Survey. (2013). *Chapter 3*. Erişim adresi: http://www.un.org/en/development/desa/policy/wess/wess_current/wess2013/Chapter3.pdf
- 3194 sayılı İmar Kanunu. (1985). *T.C. Resmî Gazete*, Sayı 18916.
- 3194 sayılı İmar Kanunu. (1999). *T.C. Resmî Gazete*, Sayı 23804.